

Revisionsverkets viktigaste observationer och ställningstaganden

Energiunderstöd

Ansökan, beviljande, betalning och tillsyn över användningen av statsbidrag

Det första syftet med revisionen var att utreda om bestämmelser har iakttagits vid ansökan, beviljande, betalning och tillsyn över användningen av statsbidrag.

I sitt ställningstagande uttalar sig revisionsverket att de nationella bestämmelserna har iakttagits vid ansökan, beviljande, betalning och tillsyn över användningen av energiskattestöd, energistöd och produktionsstöd för förnybar energi, med undantag av bristerna i tillsynen över beviljandet av Tullens energiskattestöd och användningen av energistödet från närings-, trafik- och miljöcentralerna (nedan NTM-centralerna).

Vid beviljandet av energiskattestöd hade Tullen inte beaktat alla krav i lagstiftningen. Skatteåterbäringen till energiintensiva företag (134 008 euro) hade betalats till fullt belopp för naturgas, även om det aktuella företaget inte hade sådan användning av naturgas som berättigar till stöd. Beloppet av energiskatten på naturgas borde ha kontrollerats med stödmottagaren innan stödet betalades ut, eftersom ansökan och den dokumentation som stödde ansökan var motstridiga. Dessutom uppdagades brister i Tullens beviljningsprocess gällande begäran om lagstadgade utredningar och iakttagande av Tullens egna instruktioner.

Vid tillsynen över användningen av stöd upptäcktes brister i iakttagandet av förordningen om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1313/2007 och 1063/2012). NTM-centralerna, som fungerar som statsbidragsmyndigheter, övervakar inte användningen av statsunderstöden genom kontroller hos stödmottagarna. De har inte heller alltid krävt att stödmottagarna skulle uppvisa de utlåtanden och utredningar som krävs enligt förordningen innan stöden betalas ut. Enligt 15 § i statsunderstödslagen ska statsbidragsmyndigheten övervaka statsunderstödet på behörigt sätt och tillräckligt genom att inhämta uppgifter om användning och uppföljning av statsunderstödet samt andra

uppgifter liksom genom att vid behov utföra granskningar. Utifrån granskningen konstaterade revisionsverket att tillsynen över de statsunderstöd som har beviljats i form av energistöd inte som helhet kan anses vara tillräcklig. Utifrån granskningen rekommenderade revisionsverket att arbets- och näringsministeriet skulle ge NTM-centralerna närmare anvisningar om vilka kriterier som gäller för en behörig och tillräcklig tillsyn över nationella energistöd. Revisionsverket rekommenderar vidare att NTM-centralerna inleder granskningsbesök hos stödmottagarna.

Intern kontroll av processen för statsbidrag

Det andra syftet med revisionen var att utreda om den interna kontrollen av processen för statsbidrag hade ordnats på behörigt sätt. Syftet var att ge ett allmänt ställningstagande om man vid administreringen av statsbidrag till väsentliga delar agerat enligt bestämmelserna och anvisningarna.

I sitt ställningstagande uttalar sig revisionsverket att den interna kontrollen av produktionsstöd för förnybar energi till väsentliga delar är tillräcklig. I organiseringen av den interna kontrollen av energiskattestöd och energistöd finns det några brister.

Vid granskningen uppdagades brister i fråga om hur förhandskontrollerna av de energiskattestöd som beviljats av Tullen fungerade. På grund av bristerna bör Tullen vidta lämpliga åtgärder. Tullen ska försäkra sig om att förhandskontrollerna och resursinriktningen i fråga om energiskattestöden fungerar och att tillräckliga resurser allokeras till efterkontrollerna samt beakta frågans ekonomiska relevans i detta avseende.

I organiseringen av den interna kontrollen av de energiskattestöd som beviljas av skatteförvaltningen fanns det enskilda brister i tillsynen över energiskattestöden. Skatteförvaltningen har inlett korrigerande åtgärder på grund av bristerna.

I organiseringen av den interna kontrollen av de energistöd som NTM-centralerna beviljar har det förekommit brister i samordnade praxis, dokumentering av beredningshandlingarna, tillräckliga instruktioner samt tillsynen över användningen av stöden. NTM-centralerna och arbets- och näringsministeriet bör vidta åtgärder på grund av bristerna.

Rapportering om användning av statsbidrag

Det tredje syftet med revisionen var att utifrån begränsade premisser ge ett ställningstagande om statsunderstöden har använts i det syfte de beviljats

och om riktiga och tillräckliga uppgifter har getts om användningen av statsunderstöden.

I sitt ställningstagande uttalar sig revisionsverket att det inte uppdagade några brister vid granskningen av bokföringsmaterialet och handlingarna. I anslutning till granskningsbesöket hos stödmottagaren uppdagades dock brister i uppgifterna om användningen av understödet. Den projektbokföring för sparinvesteringsstöden vid energieffektivitetsavtal som krävs i lagstiftningen hade stödmottagaren inte upprättat på så sätt att tillsynen över användningen av stöden skulle ha varit möjlig utan svårigheter.

EU:s regler om statligt stöd

Vid granskningen framlyftes EU:s regler om statligt stöd och deras effekter på de nationella energistöden. Till följd av detta försäkrade sig revisionsverket vid revisionen förutom om de tre ursprungliga huvudfrågorna även om att de stödprogram som var föremål för granskning var godtagbara med tanke på EU:s regler om statligt stöd.

Tullens energiskattestöd till energiintensiva företag och NTM-centralernas energistöden är godtagbara statliga stöd utifrån artiklarna 21 och 23–25 i kommissionens förordning genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden (2008/800/EG, nedan ”den allmänna gruppundantagsförordningen”). Skatteförvaltningens energiskattestöd och Energimyndighetens produktionsstöd för förnybar energi är godtagbara utifrån kommissionens särskilda beslut.

Utifrån granskningen av de energiskattestöd som beviljas av Tullen konstateras att det i den nationella lagstiftningen har eftersträvat efterlevnad av de minimikrav för den nationella lagstiftningen som ställs i rådets direktiv om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (2003/96/EG, nedan ”energiskattedirektivet”). Trots att en detaljerad och övergripande jämförelse av den nationella lagstiftningen och energiskattedirektivet har lämnats utanför granskningen, bör det konstateras att begreppet *förädlingsvärde* som påverkar det beviljade stödbeloppet har definierats på olika sätt i direktivet och den nationella lagstiftningen. På grund av de avvikande definitionerna har det vid granskningen inte varit möjligt att säkerställa om direktivets miniminivå för skatteåterbäring till energiintensiva företag uppnås på lagstiftningsväg i energibeskattningen i Finland.

I artikel 1 i den allmänna gruppundantagsförordningen förbjuds tillämpning av förordningen på stöd till företag som är i svårigheter.

Tullen har inte 2013 eller tidigare utrett det ekonomiska läget för det företag som ansökt om energiskattestöd. Därmed föreligger en risk för att det nationella energiskattestödet till företaget i svårigheter som betalats utifrån den allmänna gruppundantagsförordningen är ett statligt stöd som strider mot EU:s regler om statligt stöd. Genom ett tillägg i den nationella lagstiftningen i början av 2014 kan Tullen inte längre bevilja understöd till företag i ekonomiska svårigheter. Eftersom den allmänna gruppundantagsförordningen utgör en rättsakt som tillämpas direkt i medlemsstaterna ska Tullen utreda möjligheten till återbörd av stöden från företag som kunde konstateras vara i svårigheter före 2014. Förbudet mot stöd till företag i svårigheter enligt den allmänna gruppundantagsförordningen gäller även skattestödet för el enligt lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen. Tullen bör utreda möjligheterna att göra en bedömning av ekonomin hos mottagarna av skattestödet för el.

Utifrån granskningen konstateras att återbäring på grund av skattefri användning inte kan anses vara egentliga statliga stöd på basis av EU:s regler om statligt stöd. Till följd av den tvingande ordalydelsen i energiskattedirektivet ska huvudparten av de energiprodukter som omfattas av återbäring på grund av skattefri användning vara befriade från skatt. Eftersom staten uppstår skatt på energiprodukter som enligt bestämmelserna är befriade från skatt, ska skatten återbetalas i efterskott till företagen när vissa villkor uppfylls. Eftersom denna skatt inte utgör inkomst som tillfaller staten, bör budgeteringen även granskas ur samma perspektiv. Enligt uppfattning utifrån granskningen bör återbetalningarna inte upptas i budgeten som överföringsutgifter utan som intäktsminskning.

Ändringar i bestämmelserna

Självfinansieringsandelen om 25 procent som föreskrivs i 4 § 6 mom. i förordningen om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1313/2007) hade i lagstiftningen definierats vilseledande i fråga om kommunerna. Texten i den senare ändrade förordningen (1063/2012) har ändrats så att den på ett tydligare sätt motsvarar sitt syfte. Enligt den uppfattning som fåtts vid granskningen tillämpades förfarandet enligt den nya förordningen i praktiken redan innan ändringarna i förordningen trätt i kraft. En väsentlig del av en god förvaltning är att verksamheten är förenlig med bestämmelserna. Av detta skäl bör syftet vara att sådana ändringar i bestämmelser som anses vara nödvändiga ska göras omedelbart efter att det förekommit motstridigheter mellan den praktiska

tillämpningen av bestämmelser och ordalydelsen i bestämmelser. De gamla bestämmelserna ska dock alltid iakttas så länge de gäller.